

DIREKTIVE

PROVEDBENA DIREKTIVA KOMISIJE (EU) 2015/2392

od 17. prosinca 2015.

o Uredbi (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu prijavljivanja stvarnih ili potencijalnih kršenja te Uredbe nadležnim tijelima

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 32. stavak 5.,

budući da:

- (1) Osobe koje nadležnim tijelima prijavljuju stvarna ili potencijalna kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014 (zviždači) mogu upozoriti nadležna tijela na nove informacije i pomoći im u otkrivanju kaznenih djela zlouporabe tržišta i izricanju sankcija za takva kaznena djela. No, zviždači koji prijavljuju kršenja mogu biti obeshrabreni zbog straha od odmazde, diskriminacije ili objave osobnih podataka. Prikładne mjere koje se odnose na zviždače stoga su potrebne kako bi se osigurala opća zaštita i poštovanje temeljnih prava zviždača i optuženih osoba. Osobe koje nadležnim tijelima svjesno prijavljuju netočne ili obmanjujuće informacije ne bi se trebale smatrati zviždačima te stoga ne bi trebale imati pravo na mjere zaštite.
- (2) Nadležna tijela trebala bi dopustiti anonimne prijave te bi se zaštitne mjere iz ove Direktive trebale primjenjivati i ako anonimni zviždač u kasnijoj fazi nadležnim tijelima odluči otkriti svoj identitet. Zviždači bi trebali imati mogućnost prijavljivanja putem unutarnjih postupaka, ako takvi postupci postoje, ili izravno nadležnim tijelima.
- (3) Nadležna tijela trebala bi imati posebno osoblje koje je stručno osposobljeno, među ostalim i u području primjenjivih propisa o zaštiti podataka, za postupanje s prijavama kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014 i osiguravanje komunikacije s osobama koje podnose prijavu te odgovarajućeg daljnjeg postupanja po prijavi.
- (4) Osobe koje namjeravaju prijaviti stvarna ili potencijalna kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014 trebale bi moći donijeti informiranu odluku o tome da li, kako i kada podnijeti prijavu. Nadležna tijela trebala bi stoga javno objaviti i učiniti lako dostupnima informacije o svojim postojećim komunikacijskim kanalima, primjenjivim postupcima te o posebnom osoblju unutar nadležnog tijela koje se bavi prijavama kršenja. Sve bi informacije koje se odnose na prijave kršenja trebale biti transparentne, lako razumljive i pouzdane kako bi se promicalo prijavljivanje kršenja odnosno kako se ne bi odvrćalo od njega.
- (5) Kako bi omogućila učinkovitu komunikaciju sa svojim posebnim osobljem, nadležna tijela trebala bi uspostaviti i upotrebljavati različite komunikacijske kanale koji bi trebali biti prilagođeni korisniku i pružati mogućnost pismene i usmene, elektroničke i neelektroničke komunikacije.
- (6) Važno je da osobe koje rade na temelju ugovora o radu, neovisno o prirodi njihova radnog odnosa i neovisno o tome jesu li plaćene ili ne, a koje prijavljuju kršenja ili su optužene za kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014, postupcima zaštite budu zaštićene od odmazde, diskriminacije ili drugih vrsta izravnog ili neizravnog nepoštenog postupanja. Nepošteno postupanje može poprimiti veoma različite oblike ovisno o okolnostima. Stoga je pojedinačne slučajeve potrebno ocijeniti na temelju propisa o rješavanju sukoba ili s pomoću sudskih postupaka dostupnih u okviru nacionalnog zakonodavstva.

⁽¹⁾ SL L 173, 12.6.2014., str. 1.

- (7) Države članice trebale bi osigurati da nadležna tijela uspostave primjerene postupke zaštite za obradu prijave kršenja i osobnih podataka prijavljenih osoba. Takvim bi se postupcima trebalo osigurati da svaka osoba koja podnosi prijavu i svaka prijavljena osoba bude zaštićena u svim fazama postupka. Tom se obvezom ne bi smjela dovoditi u pitanje potreba za obvezom objavljivanja informacija i proporcionalnost obveze objavljivanja kada se to zahtijeva propisima Unije ili nacionalnim propisima i podliježe odgovarajućim mjerama zaštite na temelju tih propisa, među ostalim i u kontekstu istraga ili pravosudnih postupaka ili radi zaštite sloboda drugih osoba, uključujući pravo prijavljene osobe na obranu.
- (8) Izuzetno je važno i potrebno da posebno osoblje nadležnog tijela i članovi osoblja nadležnog tijela koji imaju pristup informacijama koje je nadležnom tijelu pružila osoba koja podnosi prijavu poštuju obvezu čuvanja poslovne tajne i povjerljivosti pri prosljeđivanju podataka unutar i izvan nadležnog tijela, među ostalim i ako nadležno tijelo otvori istragu ili poduzme naknadne mjere izvršenja u vezi s prijavom kršenja.
- (9) Države članice trebale bi osigurati da se vodi primjerena evidencija o svim prijavama kršenja, da je svaka prijava dostupna u okviru nadležnog tijela te da se informacije primljene u okviru prijave mogu po potrebi iskoristiti kao dokaz pri mjerama izvršenja. Države članice trebale bi osigurati usklađenost s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i nacionalnim propisima kojima se Direktiva 95/46/EZ prenosi u nacionalno zakonodavstvo.
- (10) Zaštita osobnih podataka osobe koja podnosi prijavu i prijavljene osobe ključna je za izbjegavanje nepoštenog postupanja ili štete za ugled koji su posljedica objave osobnih podataka, prije svega podataka kojima se otkriva identitet dotičnih osoba. Nadležna tijela trebala bi stoga, uz nacionalne propise u području zaštite podataka kojima se u nacionalno zakonodavstvo prenosi Direktiva 95/46/EZ, uspostaviti i primjerene postupke zaštite podataka posebno prilagođene zaštiti osobe koja podnosi prijavu i prijavljene osobe, koji bi trebali uključivati siguran sustav unutar nadležnog tijela kojemu bi pristup bio ograničen samo na ovlašteno osoblje.
- (11) Osobne podatke povezane s prijavom kršenja nadležno će tijelo možda trebati proslijediti kako bi se ocijenila prijava kršenja i poduzele potrebne istražne i izvršne mjere. Pri prosljeđivanju podataka unutar nadležnog tijela ili trećim stranama nadležno tijelo trebalo bi zadržati povjerljivost u najvećoj mogućoj mjeri u skladu s nacionalnim pravom.
- (12) Prava prijavljenih osoba koje su optužene za kršenje Uredbe (EU) br. 596/2014 trebala bi se zaštititi kako bi se izbjegla šteta za ugled ili druge negativne posljedice. Nadalje, prava prijavljene osobe na obranu i pristup pravnim lijekovima trebala bi se poštovati u svakoj fazi postupka nakon prijave. Države članice trebale bi osigurati da prijavljena osoba ima pravo na obranu, uključujući pravo na pristup dokumentaciji, pravo na saslušanje i pravo da zatraži učinkoviti pravni lijek protiv odluke koja se na nju odnosi u skladu s primjenjivim postupcima utvrđenima u nacionalnom zakonodavstvu u kontekstu istraga ili naknadnih pravosudnih postupaka.
- (13) Preispitivanjem postupaka nadležnih tijela, koje se provodi redovito, a najmanje jednom u dvije godine, trebalo bi se osigurati da ti postupci budu primjereni i najsuvremeniji te da služe svojoj svrsi. U tu je svrhu važno da nadležna tijela ocjenjuju vlastita iskustva te ih razmjenjuju s drugim nadležnim tijelima, zajedno s dobrim praksama.
- (14) Budući da bi se iscrpnim propisima o zaštiti zviždača državama članicama otežalo osiguravanje usklađenosti i operativne primjerenosti u odnosu na njihove nacionalne sustave, uključujući administrativne, postupovne i institucionalne aspekte, potrebna je određena fleksibilnost u pogledu provedbe akta. Takva bi se fleksibilnost bolje ostvarila s pomoću direktive nego s pomoću uredbe te se stoga direktiva čini najprimjerenijim instrumentom kako bi se državama članicama omogućilo da mehanizam prijave kršenja učinkovito prilagode svojem nacionalnom sustavu, među ostalim i institucionalnom okviru.
- (15) Budući da se Uredba (EU) br. 596/2014 počinje primjenjivati 3. srpnja 2016., primjereno je da države članice prenesu i primjenjuju odredbe koje se odnose na ovu Direktivu od 3. srpnja 2016.
- (16) Mjere predviđene ovom Direktivom u skladu su s mišljenjem Europskog odbora za vrijednosne papire,

⁽¹⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

DONIJELA JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

PREDMET I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet

Ovom Direktivom utvrđuju se pravila o postupcima iz članka 32. stavka 1. Uredbe (EU) br. 596/2014, uključujući načine postupanja za prijavu i po prijavi te mjere za zaštitu osoba koje rade na temelju ugovora o radu i mjere za zaštitu osobnih podataka.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „osoba koja podnosi prijavu” znači osoba koja nadležnom tijelu prijavljuje stvarno ili potencijalno kršenje Uredbe (EU) br. 596/2014;
2. „prijavljena osoba” znači osoba koju je osoba koja podnosi prijavu optužila za kršenje ili namjeru kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014;
3. „prijava kršenja” znači prijava koju je osoba koja podnosi prijavu podnijela nadležnom tijelu u vezi sa stvarnim ili potencijalnim kršenjem Uredbe (EU) br. 596/2014.

POGLAVLJE II.

POSTUPCI ZA ZAPRIMANJE PRIJAVA KRŠENJA I DALJNJE POSTUPANJE

Članak 3.

Posebno osoblje

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela imaju posebno osoblje koje se bavi postupanjem s prijavama kršenja („posebno osoblje”). Posebno osoblje osposobljeno je za postupanje s prijavama kršenja.
2. Posebno osoblje obavlja sljedeće zadaće:
 - (a) pružanje informacija zainteresiranim osobama o postupcima prijave kršenja;
 - (b) zaprimanje prijava kršenja i daljnje postupanje;
 - (c) održavanje kontakta s osobom koja podnosi prijavu ako je ta osoba otkrila svoj identitet.

Članak 4.

Informacije o zaprimanju prijava kršenja i daljnjem postupanju

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela u zasebnom, lako prepoznatljivom i dostupnom odjeljku u okviru svojih internetskih stranica objavljuju informacije o zaprimanju prijava kršenja iz stavka 2.

2. Informacije iz stavka 1. obuhvaćaju sve navedeno u nastavku:
 - (a) komunikacijske kanale za zaprimanje prijave kršenja i daljnje postupanje s njima te za kontaktiranje s posebnim osobljem u skladu s člankom 6. stavkom 1., uključujući sljedeće:
 1. telefonske brojeve, uz obavijest o tome snimaju li se razgovori pri uporabi tih telefonskih linija;
 2. posebne elektroničke i poštanske adrese za kontaktiranje s posebnim osobljem, koje su sigurne i kojima se jamči povjerljivost;
 - (b) postupke koji se primjenjuju na prijave kršenja iz članka 5.;
 - (c) režim povjerljivosti koji se primjenjuje na prijave kršenja u skladu s postupcima koji se primjenjuju na prijave kršenja iz članka 5.;
 - (d) postupke zaštite osoba koje rade na temelju ugovora o radu;
 - (e) izjavu kojom se jasno objašnjava da se za osobe koje informacije stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu u skladu s Uredbom (EU) br. 596/2014 ne smatra da krše ikakvo ograničenje povezano s objavljivanjem informacija koje je nametnuto ugovorom ili bilo kojim zakonom ili drugim propisom te da ni na koji način ne snose odgovornost u vezi s takvim objavljivanjem.
3. Nadležna tijela na svojim internetskim stranicama mogu objaviti iscrpnije informacije o zaprimanju prijave kršenja i daljnjem postupanju iz stavka 2.

Članak 5.

Postupci koji se primjenjuju na prijave kršenja

1. U vezi s postupcima koji se primjenjuju na prijave kršenja iz članka 4. stavka 2. točke (b), jasno se navode sve sljedeće informacije:
 - (a) da se prijave kršenja mogu podnijeti i anonimno;
 - (b) na koji način nadležno tijelo može od osobe koja podnosi prijavu zatražiti pojašnjenje informacija iz prijave ili dostavljanje dodatnih informacija koje su na raspolaganju osobi koja podnosi prijavu;
 - (c) vrstu, sadržaj i vremenski okvir povratnih informacija o ishodu prijave kršenja koje osoba koja podnosi prijavu može očekivati nakon podnošenja prijave;
 - (d) koji se režim povjerljivosti primjenjuje na prijave kršenja, uključujući iscrpan opis okolnosti u kojima se povjerljivi podaci koji se odnose na osobu koja podnosi prijavu smiju objaviti u skladu s člancima 27., 28. i 29. Uredbe (EU) br. 596/2014.
2. Svrha iscrpnog opisa iz točke (d) stavka 1. jest osigurati da osoba koja podnosi prijavu bude upoznata s iznimnim slučajevima u kojima povjerljivost podataka možda neće biti zajamčena, uključujući slučajeve u kojima je objavljivanje podataka potrebna i proporcionalna obveza u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom u kontekstu istraga ili naknadnih pravosudnih postupaka ili radi zaštite sloboda drugih osoba, uključujući pravo prijavljene osobe na obranu, pri čemu u svakom slučaju vrijede primjerene zaštitne mjere u skladu s tim propisima.

Članak 6.

Posebni komunikacijski kanali

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela uspostave neovisne i autonomne komunikacijske kanale za zaprimanje prijave kršenja i daljnje postupanje („posebni komunikacijski kanali”), koji su sigurni i kojima se jamči povjerljivost.

2. Posebni komunikacijski kanali smatraju se neovisnima i autonomnima ako ispunjuju sve sljedeće kriterije:
 - (a) odvojeni su od općih komunikacijskih kanala nadležnog tijela, među ostalim i od onih kojima nadležno tijelo komunicira interno ili s trećim stranama u svojem uobičajenom poslovanju;
 - (b) oblikovani su, uspostavljeni i funkcioniraju tako da se jamči potpunost, cjelovitost i povjerljivost informacija te sprječava pristup neovlaštenim članovima osoblja nadležnog tijela;
 - (c) omogućuju pohranjivanje informacija u trajnom obliku u skladu s člankom 7. kako bi se omogućile daljnje istrage.
3. Posebnim komunikacijskim kanalima omogućuje se prijava stvarnih ili potencijalnih kršenja na svaki od sljedećih načina:
 - (a) pisana prijava kršenja u elektroničkom ili papirnatom obliku;
 - (b) usmena prijava kršenja telefonskim pozivom, koji se može snimati ili ne;
 - (c) fizički sastanak s posebnim osobljem nadležnog tijela.
4. Nadležno tijelo osobi koja podnosi prijavu pruža informacije iz članka 4. stavka 2. prije nego što zaprimi prijavu kršenja ili najkasnije pri njezinu primitku.
5. Nadležna tijela osiguravaju da se prijava kršenja koja nije zaprimljena posebnim komunikacijskim kanalima iz ovog članka odmah i bez izmjena prosljedi posebnom osoblju nadležnog tijela uporabom posebnih komunikacijskih kanala.

Članak 7.

Vođenje evidencije o zaprimljenim prijavama

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela vode evidenciju o svakoj zaprimljenoj prijavi kršenja.
2. Nadležna tijela odmah po primitku pisanih prijava kršenja potvrđuju njihov prijem na poštansku ili elektroničku adresu koju je navela osoba koja podnosi prijavu, osim ako je osoba koja podnosi prijavu izričito navela drukčije ili ako nadležno tijelo opravdano vjeruje da bi potvrda primitka pisane prijave ugrozila zaštitu identiteta osobe koja podnosi prijavu.
3. Ako se za prijavu kršenja upotrebljava telefonska linija na kojoj se razgovori snimaju, nadležno tijelo ima pravo usmenu prijavu dokumentirati u sljedećim oblicima:
 - (a) zvučni zapis razgovora u trajnom i dostupnom obliku; ili
 - (b) potpun i točan prijepis razgovora koji izrađuje posebno osoblje nadležnog tijela. Ako je osoba koja podnosi prijavu otkrila svoj identitet, nadležno tijelo toj osobi omogućuje da provjeri i ispravi prijepis telefonskog razgovora te da svojim potpisom izrazi suglasnost s njim.
4. Ako se za prijavu kršenja upotrebljava telefonska linija na kojoj se razgovori ne snimaju, nadležno tijelo ima pravo usmenu prijavu dokumentirati u obliku točnog zapisnika razgovora koji sastavlja posebno osoblje nadležnog tijela. Ako je osoba koja podnosi prijavu otkrila svoj identitet, nadležno tijelo toj osobi omogućuje da provjeri i ispravi zapisnik telefonskog razgovora te da svojim potpisom izrazi suglasnost s njim.
5. Ako osoba zatraži fizički sastanak s posebnim osobljem nadležnog tijela radi prijave kršenja u skladu s člankom 6. stavkom 3. točkom (c), nadležno tijelo osigurava potpun i točan zapisnik sa sastanka u trajnom i dostupnom obliku. Nadležno tijelo ima pravo dokumentirati zapisnik s fizičkog sastanka u sljedećim oblicima:
 - (a) zvučni zapis razgovora u trajnom i dostupnom obliku; ili
 - (b) točan zapisnik sa sastanka koji sastavlja posebno osoblje nadležnog tijela. Ako je osoba koja podnosi prijavu otkrila svoj identitet, nadležno tijelo toj osobi omogućuje da provjeri i ispravi zapisnik sa sastanka te da svojim potpisom izrazi suglasnost s njim.

*Članak 8.***Zaštita osoba koje rade na temelju ugovora o radu**

1. Države članice uspostavljaju postupke kojima se osigurava učinkovita razmjena informacija i suradnja između nadležnih tijela i drugih relevantnih tijela koja sudjeluju u zaštiti osoba, koje rade na temelju ugovora o radu i koje nadležnom tijelu prijavljuju kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014 ili su optužene za takva kršenja, od odmazde, diskriminacije ili drugih vrsta nepoštenog postupanja do kojih dolazi zbog prijave kršenja Uredbe (EU) br. 596/2014 ili u vezi s njom.
2. Postupcima iz stavka 1. osigurava se najmanje sljedeće:
 - (a) osobe koja podnose prijavu imaju pristup sveobuhvatnim informacijama i savjetima o pravnim lijekovima i postupcima koji su im u okviru nacionalnog zakonodavstva dostupni za zaštitu od nepoštenog postupanja, među ostalim i o postupcima za podnošenje zahtjeva za novčanu naknadu;
 - (b) osobe koje podnose prijavu imaju pristup učinkovitoj pomoći nadležnih tijela prije svih drugih relevantnih tijela uključenih u njihovu zaštitu od nepoštenog postupanja, među ostalim i stjecanjem potvrde statusa zviždača u sporovima povezanim sa zaposlenjem.

*Članak 9.***Postupci zaštite osobnih podataka**

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela evidenciju iz članka 7. pohranjuju u povjerljivom i sigurnom sustavu.
2. Pristup sustavu iz stavka 1. podliježe ograničenjima kojima se osigurava da u njemu pohranjeni podaci budu dostupni samo članovima osoblja nadležnog tijela kojima je pristup tim podacima neophodan za obavljanje njihovih službenih zadaća.

*Članak 10.***Prosljeđivanje podataka unutar i izvan nadležnog tijela**

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela uspostave primjerene postupke za prosljeđivanje osobnih podataka osobe koja podnosi prijavu i prijavljene osobe unutar i izvan nadležnog tijela.
2. Države članice osiguravaju da se prosljeđivanjem podataka povezanih s prijavom kršenja unutar ili izvan nadležnog tijela ne otkriva, ni izravno niti neizravno, identitet osobe koja podnosi prijavu ili prijavljene osobe ili bilo koja druga naznaka okolnosti na temelju kojih bi se mogao utvrditi identitet osobe koja podnosi prijavu ili prijavljene osobe, osim ako je to prosljeđivanje u skladu s režimom povjerljivosti iz članka 5. stavka 1. točke (d).

*Članak 11.***Postupci zaštite prijavljenih osoba**

1. Ako identitet prijavljenih osoba nije poznat javnosti, dotična država članica osigurava da njihov identitet bude zaštićen barem na isti način kao i u slučaju osoba nad kojima nadležno tijelo provodi istražni postupak.
2. Postupci iz članka 9. primjenjuju se i na zaštitu identiteta prijavljenih osoba.

*Članak 12.***Preispitivanje postupaka od strane nadležnih tijela**

Države članice osiguravaju da njihova nadležna tijela redovito, a najmanje jednom u dvije godine, preispituju svoje postupke za zaprimanje prijave kršenja i daljnje postupanje. Pri preispitivanju tih postupaka nadležna tijela uzimaju u obzir svoje iskustvo i iskustvo drugih nadležnih tijela te u skladu s time, kao i razvojem tržišta i tehnološkim razvojem, prilagođavaju svoje postupke.

POGLAVLJE III.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo

Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 3. srpnja 2016. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

One primjenjuju te odredbe od 3. srpnja 2016.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

Članak 14.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 15.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 17. prosinca 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER
